

Lezingen gehouden niet onder ODV-paraplu (van Gene Zijde), maar op persoonlijke titel van de sprekers (vaak Henri)

9 juni 1989

Zo, goedenavond vrienden. Ja, u weet het waarschijnlijk wel. We zijn niet alwetend of onfeilbaar, denkt u alstublieft zelf na. Ons onderwerp handelt over

GODSDIENSTEN EN OPENBARINGEN

Een godsdienst is in feite een theocratisch, bureaucratische instelling, die zich baseert op de lering van een profeet. En een openbaring is een visionair beeld van mogelijkheden verbonden eventueel met leefregels. Ik hoop dat u zult toestemmen in deze definitie, al is het maar voor de gang van deze inleiding.

Wanneer we kijken naar de godsdiensten dan krijg je soms een beetje een eigenaardig gevoel. Ik zou het eens kunnen zeggen zoals een filosoof, een denker, die opmerkte: ach, het hele Christendom heeft maar een ware christen gekend en die is op het kruis gestorven.

En zo zou je ook kunnen zeggen: de Islam heeft vele profeten gekend, maar Mohammed, de profeet die de Koran tot stand bracht, leerde zijn mensen rechtvaardigheid, respect voor de naaste en naastenliefde. Wat ze eruit hebben gemaakt, lijkt eerder een bijna narcistisch tortuur-systeem.

Je zou dat overal na kunnen gaan. Er zijn leringen en die leringen op zichzelf zijn allemaal heus goed. Als ik kijk naar de basisbeginselen van het Hindoeïsme bijvoorbeeld, dan stel ik met grote verbazing vast dat die oude geschriften in het Sanskriet al leren hoe je moet leven, hoe je het leven kunt beschouwen, hoe de werkingen van het leven zouden kunnen zijn, wanneer je zelf op een bepaalde manier leeft. En wat is er van terechtgekomen? Een grote verdeeldheid met mensen die de ene God of Godin of de ander aanbidden en hun God beloven, wanneer jij nou zorgt dat dat in orde komt, dan zal ik dat doen. Iets wat de Christenen trouwens ook niet vreemd is, hoor, en ga je kijken bijvoorbeeld bij de filosofische systemen, het Taoïsme bijvoorbeeld, de leringen van Confucius en Laotze, dan wordt ik ook weer geconfronteerd met een leefwijze. Het is een visie, natuurlijk. Een visie op het bestaan. Maar de werkelijkheid van hun visioenen, van hun gedachten, van hun leringen is steeds weer: zo moet je leven, zo moet je denken. Altijd weer zeggen ze: ja, je mag die leer aan anderen voorleggen. Maar geen van hen, ook Jezus niet, ook Mohammed niet, heeft gezegd en bekeer de Heidenen met alle middelen.

Dus wanneer je werkelijk probeert om erachter te komen wat er gaande is, dan constateer je met grote verbazing dat de mensen er allerhande dingen van maken, die er niet in staan, die er eigenlijk maar zeer zijdelings mee te maken hebben.

Er is een bepaalde groepering die zegt: ja, de zeven bazuinen hebben al geklonken en als je dan verder probeert erachter te komen, wat die zeven bazuinen zijn - aankondiging van het laatste woord, zoals u waarschijnlijk weet - dan blijkt dus dat ze zeven geschriften hebben uitgegeven en dat waren de bazuinen. Nou, ik heb altijd gedacht dat een bazuin geluid voortbracht en niet bestond uit een formulier met lettertjes, waarbij dan verder moet worden gezegd en een groot gedeelte toch nog bla bla is.

Heel veel van die religieuze benaderingen, ook de theologische, doen mij denken aan verkiezingstoespraken die politici houden wanneer ze met alle geweld gekozen willen worden.

Daarnaast zien we dat al dergelijke groeperingen door zeer behoudzuchtige mensen geregeerd worden. Het zijn geen mensen die zeggen wat kun je in deze wereld voor een ander zijn, wat kun je voor een ander doen. Nee, ze grijpen terug op het oude: zo moet je doen en wij weten het en gehoorzaam ons maar en dan kom je als vanzelf in de hemel of ergens anders. Ergens anders is waarschijnlijker, maar daar hebben wij het niet over. Ik wil niet alle grote godsdiensten hier gaan zitten ontleden, dat lijkt mij weinig zinvol, maar waarom moeten we nu aannemen, er is een leven na de dood of aannemen, er is geen leven na de dood, maar wel een opstanding, andere versie, terwijl de ervaring leert dat mensen reïncarneren. Er zijn bewijzen voor te vinden.

Waarom moeten we met alle geweld aannemen dat een God die liefdevol en rechtvaardig is, de albarmhartige in een andere godsdienst, dat die de mensen dus in het leven zet onder condities, die hem bijna zeker naar de hemel of naar de hel verwijzen. En wat te denken bijvoorbeeld van een God, zeker, het komt dus uit het Joodse denken, maar die zijn beste dienaar vanwege een weddenschap met de duivel, ja, ik wist niet dat God ook al aan wedden deed, hoor, maar het kan wel een gokker zijn, wie weet, je weet er niets van. Dus onderwerpt aan allerhande beproevingen tot de man uiteindelijk op een mesthoop zichzelf met een pot scherven zit te krabben wat dan het laatste restant van zijn luxe is. En dan zegt God, nou, nou heb ik gewonnen en nou krijg je alles in veelvoud terug. Maar dat is toch niet eerlijk, dat is toch gewoon willekeur.

Er zijn zoveel dingen die mij elke keer weer opvallen. Een profeet ziet een visioen. Dat visioen dat zegt iets over die profeet, maar ook over zijn ervaring die zeer waarschijnlijk toch wel een buitenzintuigelijke is. Dat visioen, dat is over het algemeen vol van symbolen, dat is ook begrijpelijk, dat is het droomleven van de mens vaak ook. Daarnaast is het vaak een beetje moeilijk om het te begrijpen. En wat zien nu: de profeet heeft zijn visioen, het visioen wordt vastgelegd en nu komen de geleerden, de wetgeleerden, die dan wel even uitmaken wat voor consequenties men daar uit te trekken heeft.

Ja, ik vind het allemaal heel leuk en heel mooi, maar waarom? Hoe komen ze aan dat recht om te zeggen, zo moet je dat uitleggen en anders niet. Dat is hetzelfde als met de voorspellingen, die ze in de piramiden lezen. Daar staat het allemaal precies in tot het einde van de wereld of in ieder geval het jaar 2000. Ze weten nog niet wat eerst komt. Dat is een heel aardige uitleg en dat kan met allerhande astrologische dingen en historische gebeurtenissen kloppend gemaakt worden, maar alleen achteraf. Zoals er anderen zijn die hele reeksen van kwatrijnen (Nostradamus) schrijven, die elk voor zich een deeltje van de toekomst schijnen te voorspellen. Alleen allemaal met symbolen. Achteraf kun je dus zeggen: ja, maar dat heeft geslagen op die gebeurtenis, maar je kunt er toch niet verder mee komen. En dan gaan er mensen uitrekenen wat het wel zou zijn. Als u weet, het beest bijvoorbeeld. Dat komt in die kwatrijnen dus voor. Dat zou Napoleon geweest zijn, daarna de keizer, daarna Hitler en ik vermoed dat binnenkort wel een Chinees ook een plaats kan krijgen in die rij.

Waarom? Waarom probeert men toch om al die dingen a.h.w. ontrafeld een soort wetenschapje van te maken. Theologie is een wetenschap die berust op het onbewijsbare en dan op grond van het onbewijsbaar zijn van het onbewijsbare, conclusies trekt welke voeren tot interpretatie van uitspraken van anderen waaraan zij consequenties verbinden die zij zelf niet kunnen verantwoorden. O, neemt u mij niet kwalijk, hopelijk geen theoloog aanwezig, maar als het zo is, moet u er toch eens over nadenken.

Een mens heeft een geloof. Als ik geloof in God, als ik geloof in Jezus Christus, moet ik dan geloven in degenen die zeggen dat ze in de naam van die God en die Jezus Christus spreken of moet ik proberen innerlijk te ervaren wat dit geloof voor mij betekent, maar daar dan ook de daadwerkelijke consequenties uit trekken? Het is gemakkelijk genoeg om allerhande dingen te verwerpen. Er is een tijd geweest, nietwaar, dat men het voortdurend had over de verdorvenheid van de mens en tegenwoordig zijn er zelfs die een bepaalde door geslachtshandelingen overgedragen ziekte, Aids. Ik weet niet aids voor wat, maar goed Aids dus zien als Gods straf voor. Zou het niet eigenlijk precies andersom zijn? Heeft men niet een natuurlijk proces o.g.v. de visie van de ouderen die godsdiensten uitleggen, wel weten te verstaan. Gemaakt tot een soort denaturering van de mensheid en hierdoor zijn dierlijke natuur de overhand gegeven, juist door de repressie ervan.

Een vriend van mij merkte eens op: ik vind het eigenaardig dat degenen die het meest zijn tegen geboortebeperving en die allemaal zijn voor het huwelijk en het nageslacht, degenen zijn, die gezien de kerkelijkheid van hun positie en de gelofte die ze hebben afgelegd, zelf geen nageslacht mogen hebben. En ik moet hem gelijk geven. Dat zien we maar al te vaak. We zien dat oude mannen een heilige oorlog prediken, terwijl ze zelf wel zorgen dat ze veilig zitten. En ze sturen tienduizenden gewoon de dood in, alleen om hun eigen gelijk te bewijzen. Een ervan is pas begraven. Nou ja, begraven, hij heeft geluk dat ze hem nog net te pakken hadden, anders was hij geëindigd als gehakt. En een stelletje andere oude mannen - het gerucht ging al dat sommige van hen dood waren of ziek - komen nu plotseling weer vrij naar voren, want wat hebben ze gedaan? Ze hebben de leer van Lenin en Marx en Mao niet te vergeten, in de praktijk omgezet. Zij hebben gezorgd voor de zuiverheid van de leer en daar liggen zeventienduizend lijken, maar daar moet je niet op kijken. Zij zijn toch niet dood, zij hebben nog de macht.

Lieve mensen, wanneer we praten over godsdiensten, praten we niet alleen over degenen die God belijden, we praten ook al die systemen en stellingen die dan wel weten wat goed is voor een ander en daardoor een systeem ontwerpen waaraan een ander maar heeft te gehoorzamen. Het is allemaal een beetje, ja, zielig, ik kan het niet anders zeggen. Het heeft met de ziel toch weinig te maken.

Wat te denken van jonge Japanners die, omdat de goddelijke keizer heeft gezegd dat de vijand verslagen moet worden, als kamikazen zich met levende bommen laten neervallen op slagschepen van mensen die ze niet eens kennen. Wat te denken van degenen die in de naam van God en de vrede een hele stad met een atoombom vernietigen. De gelovigen denken niet, de gelovigen delegeren hun geweten aan degenen die zeggen dat ze het weten en wat voor naam die mensen nu hebben en wat voor rang ze bekleden is dan van minder belang. Zodra iemand kan zeggen ik weet wat goed is en dit is Gods wil of dit is de zuiverheid van de leer en het systeem, dat loopt de massa er achter aan. En als er een profeet opstaat en durft te zeggen, het is anders, dan zullen ze hem vernietigen. En dan zullen ze precies hetzelfde murmelen als de hogepriesters onder elkaar.....Het is beter dat één mens sterft dan dat een volk ten onder gaat.

Dat hebben ze van Jezus gezegd, mensen. En zo hebben ze andere profeten hebben ze ook weggewerkt. Als er een priester komt die wonderen doet, zoals die pater in Italië (pater Pio), die genezingen deed, die profetieën voortbracht, dan stoppen ze hem weg. Afmaken gaat niet meer in de moderne tijd, maar sluit hem nou maar op in een kloostertje heel ver weg dat niemand er meer van hoort en zo werd pater Pio uitgerangeerd, nietwaar?

Er was in Duitsland een jonge visionair die gewoon, ik meen dat het in Dortmund was, het kan ook in Duisburg geweest zijn, hoor, over een marktplein en tussen de mensen soms iemand zag, waarvan hij dacht, ach, daar heb ik medelijden mee en legde zijn hand op en zei ga verder je bent genezen. En die jongen die leerde de mensen alleen maar: er moeten geen grenzen zijn, de mensen moeten uit liefde voor elkaar leven en geen grenzen stellen en geen overheden stellen die alles dan wel mooi regelen, maar die de liefde vermoorden. Nou ja, hij heeft dat inderdaad anderhalve maand volgehouden, daarna is hij in het gekkenhuis gekomen; iemand die dat leert kan toch niet gezond zijn? Wat moeten we dan denken van al die profeten van de oudheid? Wat moeten we denken van een Jeremia, Jesaia? Wat moeten we denken van al die kleine profeten? Wat moeten we denken van een, van een verhaal als dat van Balam., met zijn ezel? Moeten we nou werkelijk aannemen dat die mensen dan een goddelijke leer hebben gebracht of moeten we aannemen dat ze iets beleefd en gezien hebben en dat ze dat hebben uitgedrukt in overeenstemming met de noden, de werkelijke noodzaken en toestanden van de tijd, waarin ze spraken. O zeker, ze hadden wel beloften, natuurlijk en we kunnen twintig, dertig uitspraken aanhalen waarin het gaat over een vorst uit het geslacht van David enz. enz. Maar hebben zij dat zo bedoeld? Of hebben ze alleen willen zeggen, mensen, leef verder, blijf moedig, beheers jezelf, blijf bij onze manier van leven en denken, dan komt er een verlossing. Want wij spreken nu tegenwoordig in het Christendom over Jezus als de verlosser, maar hoeveel figuren zijn er in de loop der tijden niet erkend als Messias en hebben gefaald en Jezus is ook aan het kruis gekomen. Alleen er zijn toen nog een paar dingen gebeurd. En daardoor konden zijn leerlingen de moed vinden om verder te gaan met die leer. En toen ze dat gewoon deden, toen ontstond de eerste gemeenschap in Rome, exuus in Jeruzalem, neem mij niet kwalijk hoor. En dat waren apostelen, dat waren gelovigen, inderdaad en die leefden daar als een soort commune. Iedereen bracht zijn bezit in en werkte en van daaruit deed men dus wat Jezus had geleerd: goed voor anderen, gevangenen,enz. zieken verzorgen. En weet u, dat ging gewoon niet, dat ging kapot. Er waren een hele hoop mensen die zeiden: ja, maar als jij maar twee dubbeltjes geeft en ik zou een ton moeten geven, dan zou ik wel gek zijn; ik geef ook twee dubbeltjes.

En zo is die hele eerste commune uit elkaar gevallen. En gelukkig kwam er toen een zekere Paulus, Saulus de tentenmaker en Saulus werd bekeerd. Hoe dat hele verhaal in mekaar zit of hij een zonnesteek heeft gehad of dat hij werkelijk God heeft gezien, ik weet het niet. Wel is zeker dat hij nu de gemeente die hij in feite zou gaan vervolgen, waarschuwde dat de vervolging op komst was. En die Christenen, ja, vanuit hun denken goed zijn voor de naaste, die hebben hem dus aardig behandeld. Ze hebben hem zelfs in een mandje naar beneden gelaten van de, van de muur dat hij weg kon komen. Dus ongeveer de manier waarop men in bepaalde steden met hoge trappen soms de melkboer bedient via een mandje naar beneden, al is dat tegenwoordig geloof ik niet meer zo in. En die man die zei, ja, maar we moeten regels hebben. En hij is begonnen een organisatie te maken uit iets wat een leefwijze was.

En nu weet ik wel dat als je met christenen praat, dat ze zeggen maar ja, Paulus, Paulus. Natuurlijk, want daaruit komt de hele structuur van het Christendom voort. En dat is met Mohammed ook. Mohammed zelf was geen godsdienststichter. De feitelijke Islam is ontstaan door de ruzie tussen twee mensen over de opvolging van zijn macht, zoiets als je nu bij de Ayatollahs ook kunt zien. Het waren Ali en Hoessein. Deze beiden hadden een andere visie en hebben die visie in leefregels gelegd. Die leefregels zijn later wetten geworden. Hun interpretatie van de openbaring van de Koran is dus in feite belangrijker geworden dan de eigen inhoud van de verschillende Sura....En dan kun je zeggen: ja maar, zo zijn mensen zeker. Natuurlijk zijn mensen zo. Maar waarom moet je altijd aannemen dat je eigen leven beter is dan die van een ander? Dat dat wat jij gelooft voor iedereen waar moet zijn. De openbaringen die de profeten hebben gegeven zeggen niet dat je de wereld moet beheersen en bekeren. Zelfs Mohammed heeft dat niet geleerd. Hij heeft alleen gezegd dat je de afgoden moest vernietigen en wat dat betreft heeft hij dus in het groot gedaan wat Jezus in het klein deed toen hij de wisselaars de tempel uit joeg. Hij heeft alleen maar gezegd dat men respect moet hebben voor degenen die de ene God aanbidden en dat betekende ook de Christenen en de Joden - tegenwoordig staan ze er anders tegenover kennelijk, maar toch heeft Mohammed dat geleerd. Hij heeft verder geleerd dat veelwijverij niet zonder meer verwerpelijk is en dus ook begrijpelijk gezien de sociale opzet in het Oosten in die tijd, maar hij zegt wel dat elke vrouw dan gelijke rechten heeft. De man mag niet de een voortrekken boven de ander. En dat was natuurlijk theoretisch ook fantastisch goed, maar in de praktijk moest er wat anders bijkomen. Nou, toen hebben ze dus bedacht, ja we zullen het allemaal heel eerzaam houden, maar: als je nou een lievelingsvrouw hebt, dan kun je die a.h.w. huwen en hoofd van je huishouden maken en de anderen die huw je dan maar niet en dat zijn haar bedienden en de jouwe natuurlijk, maar daar praat niemand over. Op die manier zijn er allerhande regels gekomen en het was zo dat dus vrije sexualiteit vooral door de volgelingen van Hoessein verworpen werd. Dus wat wij vroeger hebben gekend in de vormen van allerhande tempelprostitutie en zo, mocht ineens niet meer. Nou ja, een hele hoop mensen broodloos, maar ze hadden er gauw wat op gevonden.

Als je nou ergens in een karavaan.... kwam en je bleef er een paar dagen, dan waren er dames die zich voor een huwelijk beschikbaar stelden. Maar weet u, dan, dan moet de scheiding natuurlijk heel eenvoudig zijn. Dus ik verwerp je. Hoep, eerst betalen, maar dan ik verwerp je, ik verwerp je, zo gaat dat. Dan was dus de leer kennelijk gehandhaafd. In feite niet. In feite had men alleen maar allerhande zaken ontdoken. Wanneer er staat dat je rechtvaardig maar ook goed moet zijn, dan betekent dat dat je iemand die het niet met je eens is niet de kop af mag slaan. En als een oog om oog, tand om tand verhouding bestaat zoals in de Islam, dan is het heel begrijpelijk dat je zegt: nou ja, goed, als je steelt met de rechterhand zal de rechterhand worden afgehouden. Wanneer uw oog uw hindert, ruk het uit. Als ze dat allemaal zouden doen, dan zouden er een hoop blinden rondlopen.

Wanneer ik probeer om de essentie samen te vatten, wat ik tot nog toe heb gezegd, is het dit: een geloof is een innerlijke zaak en het is persoonlijk; het kan niet van buitenaf worden opgelegd, omdat het slechts door innerlijke beleving een werkelijkheid wordt. Elke godsdienst die probeert die innerlijke beleving te reglementeren en eist dat bepaalde dingen worden aanvaard, ook zonder bewijs, gaat reeds in tegen de werkelijke structuur van het geloof en de daaruit voortvloeiende noodzaak om op een bepaalde manier te leven. Wanneer ik dan nog verder ga, ik zie dat men vaak verbiedt, dat met zonder leiding van hooggeleerde heren de geschriften bestudeert waarop de godsdienst berust. U herinnert zich waarschijnlijk dat in het Christendom, bijbels voor het gewone volk verboden waren, ook de evangeliën. Behalve wat werd voorgelegd tijdens een preek en uitgelegd. Dan komt u er langzamerhand achter, godsdiensten zijn machtsstructuren. Of ze het willen zijn of niet, ze zijn het. Degenen die de leiding hebben, proberen het denken en de leefwijzen van anderen geheel te dirigeren uit hun eigen standpunt. En wanneer dat standpunt dan door hun geloof wordt ingegeven, dan zijn ze daarmee nog niet gerechtvaardigd. Ze zijn alleen te rechtvaardigen, wanneer zij zelve leven naar hetgeen zij geloven. Op het ogenblik dat zij eisen stellen aan anderen, gaan zij te ver, omdat ze dan het geloof in de mens ontkennen als een werkelijkheid die zijn leven kan beheersen. Ten laatste, alle godsdiensten offeren beelden van een toekomst of dromen van wat er hiernamaals komt. Deze dromen, deze beloften en beelden zijn niet goed gefundeerd, ze zijn zelfs niet geheel te funderen op uitspraken die Jezus bijvoorbeeld heeft gedaan en vaak zijn er legenden gevormd die dan die uitleg en dat geloof a.h.w. moeten verdiepen, zoals de uitspraak van Jezus tegenover Dismas: voorwaar, ik zeg u, ge zult nog heden met mij zijn in het paradijs.

Realiseer u dit alles. Realiseer u hoeveel vege en vage beloften worden gedaan en hoe weinig de werkelijkheid eigenlijk toont van het geloof dat men pretendeert te beleven en te prediken. U zult het met mij eens zijn als eerste conclusie: godsdiensten zijn verwerpelijk, niet omdat men God op deze wijze dient, maar omdat men God zoals hij in de mens werkt onmondig probeert te maken. Iemand commentaar? Een tweede opmerking: openbaringen zijn overal en aan het begin van elk geloof, elke godsdienst, elke benadering staan visioenen, staan profetieën, staan uitspraken van wijzen of we nu kijken naar Mao bij wijze van spreken of een of andere pauselijke encycliek, het komt allemaal op hetzelfde neer.

Maar het visioen is een persoonlijk beleven, dat is het eerste punt. In de tweede plaats, het visioen is geënt op datgene wat in de mens aan weten en denken aanwezig is. In de derde plaats, de samenhangen hoeven niet verklaard te worden. Zij zouden zichzelf moeten verklaren wanneer ze onmiddellijk van belang zijn. Wanneer dit niet het geval is, mogen ze niet worden geïnterpreteerd, ontleed, vaak nog uit hun verband getrokken om daarmee bepaalde stellingen aanvaardbaar te maken die met het visioen zelve weinig of niets te maken hebben.

De profeet is iemand die een waarheid spreekt die in hem leeft. Een waarheid die verder gaat dan datgene wat hij met eigen denken en eigen gevoelens zonder meer tot uiting kan brengen. In deze zin zou je zelfs kunnen zeggen dat een medium een overigens onbelangrijk en kleine profeet is. De profeet kan profeteren, dus de toekomst voorspellen. Hij kan het verleden ontleden en verklaren waarom het heden zo is, hij kan daarnaast wijzen op de fouten die in het heden bestaan en de mensen vragen om het anders te doen. Al die dingen zijn mogelijk. Maar de profeet is en blijft een mens.

Wanneer u probeert een vioolconcert op een hammondorgel te spelen, dan kunt er heel dichtbij komen misschien, maar u kunt het nooit volledig maken zoals de viool het voorspeelt. Er zijn mensen die proberen om de klank van hemelkoren om te zetten in een preekgalm en dat lukt helemaal niet. U moet heel goed begrijpen waar het om gaat. Die profeet beleeft persoonlijk, het is voor hem een waarheid, wat hij tot uiting brengt is zijn herinnering aan die waarheid en daarmee is zelfs, wanneer we God als basis nemen, het resultaat mensenwerk. Op dit mensenwerk en de verklaring en ontleding daarvan kun je geen verplichtingen en plichten voor anderen tot stand brengen. De mens moet zelf zoeken en zelf leven. Als ik eindigen mag in deze inleiding, ik wil het niet te lang maken, met een persoonlijke geloofsverklaring, dan zeg ik: ik geloof dat er een God is waaruit alle dingen voortkomen. Ik geloof dat er een God is die in alle dingen met zijn kracht en wezen leeft. Ik geloof dat er mensen zijn die het zijn van die God intenser ervaren dan anderen en dat proberen hun medemensen voor te leggen. Ik geloof niet dat hun uitleg en verklaring anders kan zijn dan een aanleiding om zelf innerlijk te zoeken naar die kracht, naar die God, naar die vrede, naar die rust, die ook in jou berust. Op het ogenblik dat de innerlijke waarde terzijde wordt geschoven en daarvoor in de plaats een reeks uiterlijke verplichtingen komen, dan kunnen deze sociaal gezien misschien erg nuttig zijn, maar ze zijn geen uiting van een werkelijk beleven van God en als zodanig vervreemd van elke waarde die een visioen, een profetie e.d. gehad kunnen hebben.

Ik geloof dat God werkt in iedereen en in alles, ik geloof inderdaad dat er een liefdevolle God is, want een niet liefdevolle God die had het rommeltje op aarde allang opgeruimd als u het mij vraagt. Ik geloof dat die God ook barmhartig is, ongetwijfeld, maar ik weet het niet zeker, want als ik kijk naar de wreedheden die op aarde gebeuren - ook in zijn naam - dan vraag ik mij af waar zijn barmhartigheid blijft.

En daarom zeg ik u: godsdiensten zijn een gevaar voor de mens die zijn innerlijke God probeert te beleven. Profetieën zijn het resultaat van een innerlijke en volgens mij goddelijke kracht. Maar datgene wat naar buiten komt, is niet met mensennormen te beoordelen, punt een en punt twee, daardoor niet te vertalen of uit te leggen. Het u daarop beroepen is dan ook zinloos. Ten laatste, in vele gevallen bewijst men de juistheid van een godsdienst, van bepaalde regels ervan, door te wijzen op historische feiten die in heilige boeken inderdaad vaak een rol spelen. In de bijbel bijvoorbeeld het oude testament en zelfs het nieuwe testament geeft ons enkele beelden van de maatschappij waarin Jezus heeft geleefd. Maar laten we dan niet vergeten, historie is niets anders dan de achtergrond waartegen dit alles staat. Het is geen deel van de profetie, van de openbaring.

We kunnen ongetwijfeld aantonen dat Salomo bijzondere voorkeur had voor de koningin van Sheba en kun je zelfs historisch bewijzen, zoals we allerhande andere dingen kunnen bewijzen

zoals de grootheid van David en zelfs het uitroeien van een deel van de bevolking van het latere Israel, sorry Palestina door de Joden toen ze er eindelijk waren gekomen. U kunt het allemaal bewijzen, maar wat zegt dit over de waarheid van hun uitspraken.

Laat u niet misleiden. Wanneer iemand u zegt dat u uw naaste lief moet hebben, dan zou ik willen aanraden, probeer hem voorlopig tenminste niet te haten, dan wordt u zich bewust van verbondenheden die er bestaan. Wanneer iemand u zegt dat u a.h.w. alle dingen moet aanvaarden en verdragen, vraag u af of u dat aankunt en probeer niet te doen alsof. Verdraag wat ge kunt en voor de rest, zoek in uzelf de kracht om met het andere af te rekenen. Dan hebt u de illusie en de waan vervuld voor een tenminste gedeeltelijke werkelijkheid. Dan is uw geloof uw leven geworden en niets slechts de vlag op de modderschuit. En als u denkt dat ik hiermee de godsdiensten teveel heb aangevallen, mijn excuses. Ze hebben ook veel goede dingen. Als u denkt dat ik profeten ontwaard heb, ik heb het niet willen doen, maar ik heb wel gewezen op de ontwaarding van hun uitspraken door vele zogenaamde uitleggers. En ten laatste, dat is het einde van mijn inleiding, zou ik willen zeggen. Juist omdat God onbegrijpelijk en groot is, moeten we onze beleving van hem, ons werken met zijn kracht, maar ook de praktijk die voortkomt uit dit besef op eenvoud zijn gebaseerd. Niet complexiteit, niet wetgeving, maar de eenvoudige innerlijke erkenning, en de uiting daarvan, opdat de God in ons door ons gestalte moge krijgen in de wereld zover het voor ons mogelijk is daaraan bij te dragen.

VRAGENGEDEELTE

❖ *Hoe moet men zich het godsbegrip aan gene zijde voorstellen?*

Stel het u niet voor. Bepaalde belevingen kun je misschien voor jezelf licht rekonstrueren, maar je kunt ze niet voorstellen. God is en als je je met het zijn verwant voelt, dan weet u dus dat God er is, dan is het Godsbeleven, maar je kunt niet zeggen God is zus of zo of hij manifesteert zich zus of zo, hij is en hij is eigenlijk - en nu spreek ik uit eigen ervaring - een hele diepe vrede, waarin op de achtergrond nog zoiets is als het kabbelen van een beekje heel in de verte. Dat is alles wat er over blijft.

❖ *Zit er een bepaalde lijn in de openbaringen door de tijd heen?*

Dat is erg moeilijk om dat precies te zeggen, maar je zou kunnen zeggen dat de openbaringen vanaf het Sjamanistisch tijdperk tot heden toe een toenemende complexiteit vertonen, waarbij de grote profeten en leraren altijd weer proberen terug te gaan naar eenheid en eenvoud, maar waarbij dus de uitwerking voor de mens steeds complexer wordt en de gezagsstructuren steeds meer topzwaar. Voldoende?

❖ *Zijn openbaringen een normaal verschijnsel in de geestelijke ontwikkeling van de mensheid?*

Ze zijn bijna onvermijdelijk, alleen doordat je zeer rigide structuren hebt gekregen, worden ze als zodanig niet meer erkend, maar glossalie bijvoorbeeld komt in bepaalde godsdienstige bijeenkomsten nog steeds voor. Profetieën komen eveneens voor, maar worden onderdrukt en daarnaast zien wij heel veel mensen die heel veel wegvluchten uit de georganiseerde godsdiensten en dan toch weer komen met profetieën en visioenen. Dus ik zou zeggen dat blijft eigenlijk wel bestaan. Dat is de basis en de mogelijkheid om dit aan te passen aan wat de mens denkt te weten bestaat voor dergelijke dingen eigenlijk niet en de mens wil toch rationaliseren en daardoor vervalst hij in feite datgene wat hij innerlijk beleeft. Voldoende?

❖ *Waren de openbaringen die Jezus had het resultaat van een al eeuwenlange ontwikkeling van het menselijk bewustzijn, d.w.z. was hij degene die uiteindelijk de juiste conclusie trok?*

Voor zijn tijd ongetwijfeld, maar we moeten een ding goed onthouden: alle grote leermeesters - en daar reken ik Jezus toch ook onder - werken in een bepaald milieu onder bepaalde omstandigheden. Hun openbaring is daarop gebaseerd en de leer die zij dus aan anderen brengen is de weergave van een innerlijke beleving die zeer waarschijnlijk voor allen vergelijkbaar of misschien identiek is, maar zij drukken het uit in de termen waarin zij leven. De Boeddha Siddharta, dus de laatste Boeddha, leeft in een wereld met vele kleine koninkrijkes, veel twist, veel strijd en hij probeert de mens dus terug te brengen naar de juiste manier van leven, de bekende paden, en gelijktijdig zegt hij hen dus, je kunt hierdoor ontkomen aan het rad van de incarnaties. Dat is eigenlijk wel waar ja, als je dus alle dingen aanvaardt, dan hoef je niet meer expliciet een ding te beleven. Maar goed, Jezus in zijn tijd leeft in een land dat bezet is en onderdrukt. Zijn leer geeft hoop, maar gelijktijdig leert ze de aanvaarding van de ander, iets wat

in het Jodendom nou niet bepaald zo sterk tot uiting kwam in die periode. Wanneer we kijken naar Mohammed. Mohammed leeft in een tijd, waarin godendienst eigenlijk gebruikt wordt om tot beheersing van de handelswegen te komen. En aangezien hij zelf dus ondermeer karavaanvoerder is geweest, weet hij precies wat er aan de hand is en hij valt dus deze beheersing aan, maar daarvoor moeten de zogenaamde geestelijke en heilige symbolen daarvan vernietigd worden. De vernietiging dus van de afgoden in Mekka. Later zien we hem dus als Sherif van Medina en daar is hij dan ineens weer de man die dus een mild gezag uitoefent, maar ontzettend veel probeert over te laten aan de eigen moraliteit van de mensen.

Dus ook daar zien we weer een verschuiving van waarden. En ik denk dat je dat overal terugvindt. Lao Tze bijvoorbeeld krijgt zijn periode van verbanning zoals u waarschijnlijk weet en wanneer hij dus in die verbanning filosofeert, komt hij eigenlijk tot een benadering van de mens en de orde in het menselijk leven die hij oorspronkelijk alleen op de keizer en de hofhouding heeft gebaseerd, maar die nu wordt gezien als algemeen, waarbij de keizerlijke hofhouding aan het gezag, de ambtenarij een deel zijn van het geheel, maar niet meer het dominerende deel en zo zou je door kunnen gaan.

❖ *Dat de mensheid kennis verzamelt is ook een vorm van openbaring?*

Nee, het is eigenlijk zo dat de mensheid denkt kennis te vergaren door het ontleden van de verschijnselen die je kan waarnemen en daarbij gedreven door een werkelijkheid die hij daarmee niet kan omschrijven en zo komt tot de visionaire beleving, de profetie en de geloofsbeleving. In feite is het dus een aanvulling van een zeer beperkte kennis die hij echter voor zichzelf als alomvattend en algemeen wenst te beschouwen. Voldoende?

❖ *Kan een mens permanent in een visioen verzonken blijven?*

Als u aan onze kant komt, ja.

❖ *Wanneer, hoever terug in de tijd kregen de mensen voor het eerst visioenen en openbaringen?*

Ja, dan moeten we heel ver terug gaan, dan zitten we in een voormenselijke periode, waarbij we te maken hebben met reptielen die zich naar warmbloedigheid ontwikkelen en die dan hoofdzakelijk in moerassen leven en die eigenlijk hun groepsgeesten zien en daar een soort communicatie mee hebben. Hun opzet doet dan een klein beetje denken aan een, een mierenhoop bijvoorbeeld, waarin dus de verschillende geurstoffen en geursporen gedragsbepalend worden, maar voor een groot gedeelte bepaald worden mede door de eigen afscheiding van de koningin, als u mij kunt volgen. Voldoende?

❖ *Kunnen dieren ook visioenen hebben?*

Dieren zien zaken die voor de mens onzichtbaar zijn, omdat hun gezichtsvermogen en daarnaast hun aanvoelingsvermogen openstaan voor vele signalen van buitenaf, waarvoor de mens in feite blind en doof is geworden. Of dat een visioen genoemd mag worden, weet ik niet, maar het is een feit dat honden en katten bijvoorbeeld, als je ergens op bezoek komt je als geest onmiddellijk zien, terwijl mensen helemaal niet in de gaten hebben dat je er bent en probeer je je kenbaar te maken, dan zeggen ze: doe die deur eens dicht, het tocht hier.

❖ *Kan de mensheid gezamenlijk in een finaal visioen opgaan?*

Nee, ze kan uiteindelijk opgaan in een finale en algemene erkenning, waarbij de erkenning van de eenheid, de behoefte tot individueel bestaan in tegenstelling opheft.

❖ *Kan men het krijgen van visioenen bevorderen?*

Waarom? Een visioen is over het algemeen iets waar je toch geen raad mee weet, tenzij je het alleen als een innerlijke waarde beschouwt, maar wil u het naar buiten brengen dan zit u al in moeilijkheden. Ik zou zeggen train u daar niet op en gebruik er geen middelen voor en als u er dan aan begint, zoek het dan eerder in de gemeenschappelijk droom, in feite een soort groepsuittreding dus, dan krijgt u wel dingen die visioenen genoemd kunnen worden, maar die voldoende werkelijkheidswaarde hebben om daar wat mee te doen.

❖ *Kunnen mensen aan gene zijde ook openbaringen of visioenen krijgen?*

Hoe dacht u dat we anders leerden? Natuurlijk krijgen wij ook openbaringen, d.w.z. contacten met entiteiten die een veel grotere inhoud hebben dan wijzelf, maar die ons wel kunnen helpen om datgene wat wij als inhoud gewonnen hebben op een juiste wijze te groeperen. En daar ontstaan dan voorstellingen uit die we ook weer niet helemaal kunnen begrijpen, maar die voor ons een soort afschaduwing zijn van een hogere wereld. Voldoende?

- ❖ *De mens scheidt zijn eigen beeld van de werkelijkheid, heeft zijn eigen geloof en waarheid e.d. Is de mens dan dus ook zijn eigen verlosser en in hoeverre wordt hij hierbij vanuit de geest begeleid, in hoeverre draagt hij zijn eigen kruis?*

Dat kruis is natuurlijk een kwestie van een lichamelijke structuur, maar je zou het zo kunnen zeggen. De mens definieert zijn beleving van zijn wereld als werkelijkheid. Hij definieert zijn innerlijke beleving van macht en kracht en de omschrijving die het eventueel in hem oproept als zijn God of zijn geloof. Hij is dus in feite altijd op persoonlijke basis bezig en die persoonlijke basis is gelieerd aan een werkelijkheid die echter verborgen blijft door de behoefte van de mens om alles wat hij innerlijk beleeft rationeel en dus in een oorzaak en gevolgsequentie, logica sequentie uit te drukken. En dit laatste bestaat geestelijk nu eenmaal niet en daardoor komt de mens dan weer in moeilijkheden. Voldoende?

- ❖ *Niemand weet wat God nu eigenlijk is of omvat. Ook in de geest zijn jullie er zo te horen nog niet volledig achter. Dus ook daar heeft ieder zijn eigen geloof. In hoeverre speelt dit een rol bij het overlijden van mensen op aarde?*

Wanneer je in zomerland woont, dan ben je geneigd om je belevingen van het goddelijke, zover je die krijgt, te vertalen in de termen van het geloof dat je op aarde hebt gehad. En dan ben je dus ook geneigd om vanuit dit geloof a.h.w. de mensen op aarde te benaderen die je probeert te helpen. Zodra je wat meer loskomt daarvan, dan wordt eigenlijk God een beleving en niet meer een omschrijving en dan word je dus getroffen door de harmonieën die voor jou mogelijk zijn en bestaan, de relaties die er bestaan en dat bepaalt dus je ingrijpen, je poging tot inwerkingen en wat er verder bijhoort. Maar je gaat niet meer uit van een, een goddelijke wil of een taakvervulling anders dat datgene wat uit jezelf geboren is. Voldoende? O ja, nog een ding erbij. U zegt altijd jullie hebben dat nog niet en dan krijg ik zo het gevoel dat je denkt, nou, dan zijn jullie ook nog niet ver, maar begrijp wel één ding: als we dat bereikt hebben, dan komen we nooit meer terug. Niet om zo te praten en ook niet anders. En dan kunt u denken, nou, dat zal een geluk voor de mensheid zijn of wat een ellende, maar dat maakt u zelf uit, want u moet zelf denken.

- ❖ *In enkele oude mysteriën werd het beleven van de godheid als belangrijke inwijdingsbeleving gehanteerd. Zou een inwijdingsbeleving ook in deze tijd op zo'n manier nog mogelijk zijn, bijvoorbeeld in magische groepen en is het loskomen van de massa, van de godsdiensten hedentendage juist uniek om de mysteriën weer te doen herleven op een andere manier wellicht?*

De mysteriën van eens waren de uitbeelding van een algemeen gangbaar geloof, waarbij de waarde van dat geloof werden uitgedrukt in een aantal symbolische figuren die vaste belevingen hadden en vaste gedragsnormen t.a.v. anderen. Door je in te leven in de figuur van een dergelijke godheid dus, eh, een Dionysische of een andere godheid, kun je dus inderdaad de totaalverwantschap beleven die niet uitdrukbaar was. En wanneer je dat inderdaad deed, zelfs tijdens een soort toneelspel - daar kwam het toch wel op neer, heel vaak, maar dan zonder vastgeschreven rollen - dan had je daarmee een ander inzicht bereikt in de mensen en heel vaak ook in het wezen van het God zijn, dus van het wezen van de zogenaamde goden. En dat was inderdaad een inwijdingsbeleving. Voldoende?

- ❖ *Hoe kan God toelaten dat in China, Iran e.d. zoveel mensen onschuldig worden vermoord?*
- Ach, hij denkt ook, of ze nou vijf minuten voor het einde weggaan of wachten totdat alles is afgelopen, maakt ook niet veel verschil. Ze gaan toch weer verder. Ik denk dat de overschatting van het leven bij de mensen op aarde voornamelijk te danken is aan het feit dat hij bang is voor de dood en niet beseft dat zij een natuurlijk deel van zijn levensprocessen is en in feite een nieuwe fase van leven inluidt.

- ❖ *Hoe staat u er dan tegenover dat er zoveel levens voortijdig, ik bedoel men heeft een bepaalde bedoeling gekregen met het geboren worden op aarde en ik denk dat ik er positief tegenover kan staan dat we echt voortijdig worden vernietigd.*

Ja, dat is uw beperkte standpunt, maar u heeft het hier over onze wereld en niet over de uwe. In uw wereld is elk vernietigen van leven op zichzelf onjuist, tenzij er noodzaak bestaat, want u moet ook doden om in leven te blijven of u nou planten dood of dieren maakt bij mij weinig uit, dacht ik. Dus laten we reëel zijn. Wanneer dit leven, het enige leven is dan is het iets verschrikkelijks, maar het is niet het enige leven. Het is gewoon een klas en een aantal mensen, misschien ook door de wijze waarop ze reageren en dus ook de besefswaarde die in hun bestaan - vergeet dat niet, want het komt ook uit henzelf voort en niet alleen uit anderen, die komen dus

tot een voortijdig iets, ze worden bij wijze van spreken de klas uitgestuurd voordat de les is afgelopen. Dat is in zichzelf geen grote ramp, want ze kunnen het makkelijk inhalen.

- ❖ *Waarop zijn Steiners opvattingen over het Christelijk opstandingsmysterie gebaseerd? Deelt de geest zijn visie hierin? Hij lijkt bovendien de kerk als een rechtstreekse voortzetting van Jezus' leer te aanvaarden; terecht?*

Nou, Jezus heeft nooit geleerd dat je zielen kunt redden door mensen te verbranden en in het Christendom is dat wel gebeurd. Dus ik zou zeggen, zo rechtstreeks niet, maar u moet niet vergeten dat Steiner leefde in een periode waarin het kerkelijk geloof anders was dan in deze dagen. En dat hij bepaalde waarden alleen kon uitdrukken binnen het kader dus van een bepaalde Christelijke ethiek, maar ook mystiek. Ik ben het niet geheel met zijn visie eens, dat is mijn persoonlijke visie dus hier, maar ik meen dat hij aan de andere kant heel veel goede, om niet te zeggen kostbare aanwijzingen geeft, door de mens te leren dat je door je weten te vergelijken met je innerlijk, want daar komt het eigenlijk op neer en je voortdurend van meer weten en dus ook van meer relaties bewust te worden, je ook bewust word van je relatie met de hogere, de ongenoemde krachten. En wanneer je dat nu christelijk wilt zien, nou ja, voor mij mag het. Er is een tijd geweest dat de alchemisten ook geschriften geheel op kerkelijke basis en met allerhande citaten uit evangeliën en dergelijke uitgaven, omdat ze anders hun denkwijze niet eens konden publiceren. Ja, misschien alleen al om het feit dat ze die publicatie niet deden tot de dood toe zouden worden vervolgd. En dat is altijd zo geweest, dat zal altijd zo blijven, vrees ik. Als je het met het gezag niet eens bent, ben je onwaardig om te leven volgens degenen die het gezag dragen en dat is ook heel begrijpelijk, want zij die het gezag dragen, dragen veel van hetgeen u zou toekomen voor zichzelf weg en als u daarachter zou komen, zouden ze uitgedragen zijn en voor het gerecht gesleept worden en ze houden niet van slepende zaken.

- ❖ *Steiner kent een zeer bepaalde betekenis toe aan de opwekking van Lazarus. Jezus zou hiermee een Joods mysteriegeheim openbaar hebben gemaakt, reden voor de Joden om hem ter dood te veroordelen. Lazarus zou tijdens dit moment een grote inwijding zijn doorgestaan en daarna de latere evangelist Johannes worden. Klopt dit?*

Voor zover mij bekend niet, maar ik weet ook niet alles.

- ❖ *Antroposofen noemen Steiners werk het vijfde evangelie; terecht? Was hij vroeger inderdaad Aristoteles en of Plato?*

Nou, dat hij allebei tegelijk geweest zou zijn, dat geloof ik in ieder geval nooit en als ik dan kiezen moet, gezien de wijze waarop Steiner placht zich te uiten, zou ik hem toch meer Aristoteliaanser dan Platonische inslag willen toekennen.

- ❖ *Komen grote boodschappers als Kut Hoemi, Morya, Hilarion, Baha'u'llah en Ramakrishna nog wel een terug, of houden ze het allen voor gezien? Hoeveel vergelijkbaar hoge krachten zijn nu op aarde?*

Ja, vergelijkbaar hoge krachten, op het ogenblik zo'n vijftien, zestien. Of ze nog een keer terugkomen? Ik zou het ze moeten vragen en daartoe heb ik de gelegenheid niet. Het is zo dat wanneer een individu een bepaalde rijpheid en verbondenheid met het grotere geheel bereikt, heel vaak daaruit de noodzaak voortkomt om op enigerlei niveau en enigerlei wereld daar, een deel van te manifesteren om anderen en verdergaan mogelijk te maken, maar of dat op aarde plaats zal vinden of ergens anders kun je niet met zekerheid zeggen. Je kunt ook niet met zekerheid zeggen dat bijvoorbeeld Koet Hoemi nog een keer terugkomt of dat Baha'u'llah uiteindelijk terug zal keren om te wijzen op de vergissingen die zijn volgelingen de laatste tijd gemaakt hebben. Begrijpt u wat ik bedoel?

- ❖ *Bahaullah was tijdens zijn leven op aarde wat terughoudend (in zijn geschriften) t.a.v. reïncarnatie. Is hij dat nu nog en was hij in eerdere reïncarnaties ook al een verlichte of profeet (zijn er openbaringen, geschriften van bekend)?*

Nou, dat weet ik niet wat het laatste betreft en ik geloof dus dat u de terughoudendheid van Bahaullah goed kunt begrijpen, omdat de reïncarnatie, wanneer ze algemeen aanvaard wordt, gelijktijdig een beperking geeft voor de stimulans voor de mens om een zekere moraliteit te handhaven. Want nou, in dit leven niet, in een volgend leven dan.

- ❖ *Hoe omschrijft u de houding van de kerk in Zuid-Amerika en idem in de Sovjet-Unie destijds: het stilzwijgen?*

Laat ik het zo zeggen: de kerk vertoont voortdurend de neiging om de politiek boven het ware christen zijn te stellen. Ik hoop dat ik mijn mening duidelijk genoeg heb gemaakt.

❖ *Kunnen godsdienst en politiek beter altijd gescheiden worden? De Arabische wereld bijvoorbeeld heeft slechte ervaringen met mensen die in naam van Allah regeerden.*

Ja, maar het beroerde is dat je, ook wanneer je politiek en godsdienst probeert te scheiden, altijd dus godsdienstige fanatici ziet die dan een politieke partij stichten. In Nederland is dat niet zo heel erg, maar laten we niet vergeten dat de C en de CDA ook voor christelijk staat en dat lubbert dan ook een aardig eind weg soms.

❖ *Wat betekent Kaába eigenlijk? Waarom is het een heiligdom; en wat is de zin van het vereren van de Witte steen daar die later "door de zonden der mensen" zwart zou zijn geworden? Is de eerste Kaába inderdaad door Abraham en Ismael gebouwd?*

Zover mij bekend niet. Ik kan dat dus niet met zekerheid zeggen, het lijkt mij dat ze later is gebouwd, ook de vorm waarin ze gebouwd is spreekt daarvoor. Het woord Kaába, eh, heeft waarschijnlijk te maken met de ziel van vader, de vader, dus de grote kracht die belichaamd in een meteoriet - dat is de meest waarschijnlijke verklaring dus, - zich manifesteerde als gloed en vuur aan de mensen en daarna vereerd werd en door deze verering is het gelijktijdig een centrum geworden van de geestelijke krachten die in de verering daarop gekoncentreerd zijn en krijgt het dus inderdaad een enorme uitstraling. Voldoende?

❖ *Heeft de Soefi boodschap (met name het boek: de eenheid van religieuze idealen, van Inayat Khan) geen grote waarde voor de komende tijd (in het slechten van godsdienstige grenzen)?*

Het heeft een hele grote waarde voor de mens die het wil lezen en begrijpen. Maar ik ben bang dat alle hoogwaardigheidsbekleders van de godsdiensten zullen weigeren om het te lezen, als u begrijpt wat ik bedoel.

❖ *Was Johannes de Doper eertijds inderdaad Elia en Jezus toen Elia? Waarom zijn van Jezus weinig vorige incarnaties bekend, waarom van Boeddha zoveel?*

Omdat in het Boeddhistisch geloof dat uit het Hindoeïsme voortgekomen, incarnatiereeksen een normaal verschijnsel waren en er dus rekening mee werd gehouden, terwijl in het Jodendom reïncarnatie praktisch onbekend was en wanneer iemand dan vroeger al geleefd zou hebben, hij een incarnatie moest zijn van één van de godsdienstige figuren die ten hemel op waren genomen, vandaar de associatie met Elia. Zover mij bekend is dit in beide gevallen onjuist, maar.

❖ *De rooms-katholieke kerk blijkt nog paternalistischer dan de protestantse; toch lijkt de vrouw (de moeder vooral) bij haar een belangrijker plaats in te nemen dan bij de protestanten. Vanwaar deze (schijnbare) tegenstrijdigheid?*

Dan moet u teruggaan tot de geschiedenis dat de kerk voor het eerst een macht werd, dat is dus zoals u weet in het Oost-Romeinse rijk gebeurd. We hadden hier te maken met heel veel godsdiensten, waarbij godinnen zeer belangrijk waren, Isis, Astarte... e.d. Wanneer u zich de moeite getroost om de eerste icoonvoorstellingen te zien van de heilige maagd, dan zult u ontdekken dat ze vele impedimenten ...heeft die eigenlijk vroeger bij andere godinnen behoorden. Tot zelfs het vertreden van de slang, wat we ook in moderne voorstellingen nog wel aantreffen. Modernere, heeft te maken met het verbrijzelen van het kwaad door Isis de Strijdvaardige. Ze was namelijk een dubbelgodin. Isis, ze was de moeder, maar ze was ook de strijdster. De verering van Maria kwam dus in de plaats voor de in de gebieden rond de Middenlandse Zee toch heel sterke verering van bepaalde godinnen. En dat trekt dan aan, omdat dan in de verering gelijktijdig een, een soort sexualiteit kan ontstaan. De paus gaat helemaal op in de heilige maagd en de nonnen zijn verloofd met Jezus. Wanneer je probeert om de macht van deze structuur te onderbreken, dan kom je als vanzelf terecht in een ontkennen niet van de betekenis van Maria, maar van de verering. Je hebt al de directe representant op aarde, Jezus, en de rest is onbelangrijk. En als u weet hoe heilige verering is uitgebuit in het verleden, aflat, verkoop, maar ook pseudo-heilige graven, handel in gebeente. Er is van een bepaalde heilige, Lorentius, zijn zoveel splinters van zijn botten verkocht dat ze er drie mammoetgeraamten mee hadden kunnen opbouwen. Dus wanneer u zich dat realiseert begrijpt u dus waarom het protestantisme dit afwijst. Gelijktijdig moet u zich realiseren dat de kerk om allerlei redenen, o.a. invloed, maar ook een kwestie van erfgoed, het celibaat uiteindelijk heeft ingesteld. Een celibaat wil echter zeggen dat de sexualiteit onderdrukt moet worden. Moet, ik zeg niet is. Moet. En wanneer je dan de vrouw dus een functie geeft, dan wordt het heel gevaarlijk. Als ik u mag herinneren aan het drama van de nonnen van Ludont..., zogenaamd door de duivel bezeten, maar in feite - sexhongerig - geconfronteerd met een buitengewoon knappe en bovendien nog zeer goed sprekend priester die een aalmoezenier was. Goed, ik hoop dat ik daarmee duidelijk genoeg heb gezegd wat er eigenlijk aan de hand is.

❖ *Was de kerk vroeger van iedereen, de mensheid (niet speciaal alleen Rome)?*

De kerk was vroeger een gemeente geregeerd door ouderlingen die uit hunzelve een vader of oudste kozen die vergelijkbaar is met de bisschop. Daar is een einde aan gekomen door het consilium van Isea, waarbij het primaat van Rome is bevestigd en gelijktijdig een aantal andere denkwijzen die verkondigd werden door oudsten, bijvoorbeeld in Noord-Afrika, geheel terzijde werden geschoven. Ze werden als ketters uit de kerk gestoten en dienden zich te onderwerpen aan datgene wat Rome goedvond. En er zijn nu nog kerken, de Ethiopische bijvoorbeeld, waarin u dat nog heel sterk kunt zien. Voldoende?

❖ *Zijn profeten, Mohammed bijvoorbeeld, van hogere orde dan aartsengelen of niet vergelijkbaar? Waarom zijn aartsengelen moeilijk voorstelbaar; kun je bij hen van een aura spreken (eventueel graag een voorbeeld: Michael, Gabriel)?*

Ja kijk, als je een appel en een peer hebt, dan kun je natuurlijk zeggen, het is allebei fruit. Een profeet is iemand die een innerlijke waarheid uit. Een aartsengel is een symbool van de goddelijke macht, gepersonifieerd in de aartsengel. De aartsengel is dus moeilijk omschrijfbaar, omdat zijn uitstraling in feite een totaal kosmische is, waarbij zijn functie echter een deel van de totale actiemogelijkheid van het geheel tijdelijk verzinnebeeldt en daarin uiteindelijk ook op kan gaan. Een profeet daarentegen is iemand die, beroerd door het oneindige, in de eindigheid het oneindige verkondigt en zelve eindig is en dus in nieuwe vormen verder moet gaan tot hij het totaal kan aanvaarden en daarin opgaan. Voldoende?

❖ *Is er een fundamenteel verschil tussen Jezus en andere profeten in die zin, dat je hem persoonlijk met vragen kunt benaderen en persoonlijk antwoord krijgt?*

O, dat verschil is niet zo groot als u denkt, want, er zijn ook mensen die naar Boeddhistische tempels gaan en na een offertje en het werpen van staaftjes, daar ook inderdaad een antwoord van de Boeddha krijgen. In de Zenkulturen bestaan soortgelijke dingen o.g.v. meditatie samen met de meester en het antwoord van de meester. We zien in het Hindoeïsme een groot aantal van dergelijke beantwoordingsmogelijkheden tot zelfs symbolen door het al dan niet onmiddellijk vlammen en smelten van boter. Dus als we zo even doorgaan, kunnen we het overal aantreffen. Het denkbeeld dat je je dus tot die goden niet persoonlijk kunt richten en geen antwoord kunt krijgen is - menselijk gezien - onzin. In dit opzicht onderscheidt zich Jezus dus niet. Het enige onderscheid is geloof ik wel dat Jezus ook antwoordt aan degenen die hem niet als profeet accepteren, antwoord geeft als zij vragen, terwijl de meeste andere goden ongelovigen onmiddellijk afwijzen, tenzij de priester een hele hoge fooi krijgt.

❖ *Was de voorloper van de Wereldleraar, welke allang weer over is en maar kort geleefd had, gewoon stoffelijk geboren of een soort avatar, die een tijdelijk...*

Stoffelijk geboren.

❖ *In het tijdschrift Looke werd, zo meldde een stem van gene zijde - oktober 1960 - een toen levend meester, wonderdoener, belachelijk gemaakt. Een geesteszieke inboorling, ondanks zijn beste academische vorming, welke door u, de ODV dus, juist wel belangrijk werd gevonden. Zijn u jaar en maand van dit artikel bekend?*

Dat zou ik u niet onmiddellijk kunnen zeggen. Ik heb niet de middelen op het ogenblik ter beschikking om dat nog na te vragen.

❖ *Er was een vraag over mensen die vroegtijdig de klas moesten verlaten, die kregen toch wel tijd om het in te halen? Geldt dat ook voor de zes miljoen Joden die vergast waren?*

Ongetwijfeld. Alleen, ik, ik moet een ding erbij zeggen: ze hebben een moeilijke tijd gehad en ze hebben meer hulp gehad dan vele anderen ooit gekregen hebben, omdat hun belevingen hen te sterk aan bepaalde aardbeelden hadden gebonden. En dat is heel begrijpelijk, maar ook zij zijn verder gegaan en zover mij bekend hoeft er van hen geen enkel meer in schaduwland en zijn zij allen in het licht en voor velen van hen is dat ook nog ontstellend, omdat dit met hun eigen, vooral de orthodoxe, hun eigen geloofsopvattingen, direct in strijd is en men dus zich eerst afvraagt droom ik nu of ben ik wakker of wat is er gaande en langzaam gewent men zich aan het feit dat men reëel en persoonlijk voortbestaat na de dood en niet alleen slaapt totdat men tot het oordeel wordt geroepen.

❖ *In een boekje wat ik kort geleden ter hand kreeg, daar staat een gedichtje naar aanleiding van een uitzending van de VPRO-radio, waarin het medium Karel van der Nagel via de ODV lezingen houdt. En dat gedichtje dat begon zo: ik heb de mensheid lief niet om wat zij zijn, niet om wat zij doen, niet om wat zij dromen, maar om wat kunnen zijn, wanneer zij niet*

meer schromen om waarlijk mens te zijn. Daarin wordt vooral benadrukt dat dat ware mens zijn vooral in tijden van lijden, in tijden van machteloosheid dat zo sterk naar buiten komt bij de medemens en dat soms overspringt op een andere medemens. Dat schijnt een kleurrijk spektakel te zijn, aldus de spreker die dat onderschrijft, en dat wordt in de sferen opgemerkt. Tegelijkertijd wordt daarop benadrukt dat we dat dus eigenlijk in wezen zijn, dat waardig menszijn, en dat de rest eigenlijk maar een beetje gemodder is wat vooral hoort bij het leerproces en valt onder de wetten van oorzaak en gevolg en eventueel de wetten van de evenwichten. Denkt u dat het mogelijk is om in deze tijd de mensheid daarop te wijzen, maar ook, waardoor dus mensen wat makkelijker misschien kunnen vergeven, waardoor men beseft dat alles dus verder aan de wet van oorzaak en gevolg onderhevig is, maar dat we dus in feite eigenlijk het menswaardig menszijn in ons dragen?

Ik geloof dat je het beste het zo kunt zeggen: Het hoort bij het kind zijn dat je soms in de modder speelt en vuil wordt. Maar als je dat niet gedaan hebt, dan ontbreekt iets van de vreugde je, die het je later mogelijk maakt om beter kind en mens te worden dan je zonder die modderige ervaring ooit geweest zou zijn. De waardigheid van de mens is de volwassenheid waarin hij leert zichzelf en zijn wereld te aanvaarden en datgene wat hem te dragen wordt gegeven, niet af te meten tegen wat volgens hem had moeten of kunnen zijn, maar het te verwerken als deel van zijn bestaan en zijn gehele kracht eraan te geven om ook daarin volledig mens te blijven. Voldoende?

❖ *Ramakrishna heeft bestudeerd of die is geworden zoals Christen, als Moslim, als Hindi. Hij heeft ze toch in de grond bestudeerd en daarna kwam hij toch de conclusie dat er eigenlijk maar een God is die altijd hetzelfde was. Heeft hij later ook iets gedaan dat eigenlijk later ook de Soefi gedaan heeft door alle godsdiensten bij elkaar te voegen?*

Dat is bij zovelen gebeurd, omdat de meeste mensen letten op de uiterlijke verschijnselen, maar niet op het wezen. Er is een God, er is een kracht die zich uit, een kracht die wij elk op eigen wijze kunnen beleven, benaderen en dienen, maar waarbij wij anderen niet mogen verwijten dat zij hun eigen weg kiezen, mits ze de kracht maar beleven. Voldoende, dacht ik.

❖ *Het afscheid van de orde is voor velen een groot verdriet met alle respect voor de geestelijke leiding, is zo zakelijk afgehandeld. Bij de Witte Broederschap zijn toch ook mensen van de liefdessfeer. Kunnen zij dan niet iets overnemen of staan wij nog zover van de liefde af dat dat onmogelijk is?*

Daar is geen redelijk antwoord op mogelijk door de manier waarop de vraag is gesteld. Zakelijk, nee, en wanneer u terugdenkt aan de wijze waarop u bekend is gegeven dat de orde andere functies moest gaan vervullen, dan moet u toch wel zijn opgevallen, dat ook bij ons een zekere ontsteltenis en een zekere droefheid daarover heerste, maar dat we - de noodzaak erkennende - dit aanvaard hebben. Wanneer u zich verder realiseert dat wij in het laatste half jaar voortdurend weer hebben gezegd, wij blijven met u verbonden. Dit is geen einde. Dit is alleen een verandering, dan zult u toch moeten toegeven dat er van onze kant uit wel degelijk gevoelens zijn, maar een emotionaliteit, omdat een gewoonte wordt gebroken, achten we ongezond. Het is verder gaan op een geestelijk pad, verder gaan datgene te zijn wat je voelt te moeten zijn en wat belangrijk is. En als u daar dan een zekere hardheid of zakelijkheid in voelt, dan kan ik u niet helemaal gelijk geven. Het heeft geen zin luidkeels te wenen, wanneer je diezelfde kracht in jezelf kunt omvormen tot iets waarmee je kunt handelen, iets kunt doen, iets kunt maken. En dat proberen wij te doen. Geen afscheid van tranen, een zekere weemoed, ongetwijfeld, want het was goed. Nou zijn wij erg blij geweest met dit medium altijd. Kunt u ons geloven? Wij hebben er voor die tijd een aantal anderen gehad en ik moet zeggen ze waren niet slecht hoor, maar dit laatste. Ja, als het dessert is geweest van een geestelijke maaltijd, was het wel een meesterstuk van de kok. Dus als u mij vergeeft dat ik dat zo zeg tenminste, die weemoed, ja, die is er natuurlijk. Wij willen allemaal graag wat eenmaal is behouden, maar als de boom wil groeien, dan moet er een tijd komen dat er ook takken breken, dat er bladeren vallen en als we de boom zijn dan moeten wij dat accepteren en niet zeggen, wat jammer, het was nou net zo'n mooie tak. Dan moeten we zeggen we gaan verder, want we willen de hemel bereiken, zou ik als boom zeggen totdat je in de wolken komt natuurlijk. En als je dan in de wolken bent, ben je zo in de wolken dat je niet meer weet waar je verder naar toe moet, maar wij samen hebben iets gedaan, maar daar zijn deze uiterlijke verschijnselen maar een heel klein deeltje van. Wat we geprobeerd hebben is u te leren op een bepaalde manier te denken, om bepaalde dingen vanuit uzelf te benaderen. We hebben u aanwijzingen genoeg gegeven omtrent de manieren waarop je dat kunt doen en we hebben dat gedaan van de meest simpele en menselijke zaken af. We hebben zelfs gesproken over film, over economie, noemt u het maar op, heus niet alleen over hoog geestelijke zaken en

we hebben u steeds gezegd, kijk, zo kun je het ook bekijken.Denkt u dan zelf en probeert u verdraagzaam te zijn op uw manier zo goed u kunt en probeert u, u hoeft ons niet dankbaar te zijn, maar toch, datgene wat u gegeven is te gebruiken in uw leven, dat is het belangrijke. En al dat andere. Weet u, met een grootse bijeenkomst en allerhande magische handgebaren en misschien nog het opwekken eens weer van al die geestelijke krachten, zouden u geen goed doen. Het medium waarschijnlijk kwaad. En daarom blijft het zakelijk en ik geloof dat we uit het diepst van ons wezen kunnen zeggen, het is goed geweest met u te werken en we hebben dat zelfs, ongeacht de moeilijkheden daaraan verbonden, nog enige tijd voortgezet, nadat in feite de orde een totaal andere functie reeds aanvaard had. En wat meer is we zullen het medium blijven begeleiden, wanneer het behoefte heeft aan contacten met onze wereld en we zullen er het beste voor doen wat we kunnen binnen het kader van de mogelijkheden die voor ons bestaan. We laten niet alles in de steek, maar er zijn prioriteiten gesteld en geestelijk zien die prioriteiten er zo uit dat voorlopig voor deze wijze van communicatie bij de orde weinig of geen behoefte bestaat. Dat ze bij u bestaat, u hebt een complete bibliotheek vol van gegevens waar u over na kunt denken. De meeste in strijdige visies vaak, maar toch een en dezelfde hoofdgedachte, wees verdraagzaam tegenover al het andere, beleef de kracht die in jezelf woont en probeer zo goed mogelijk zelf te denken vanuit jezelf en je eigen innerlijk weten te handelen. Dus we laten u niet zonder meer achter. U heeft een legaat dat voor sommigen van u nog erg belangrijk en waardevol kan zijn. En als u het zelf bereikt hebt, hebt u ons ook niet meer nodig. De show is niet nodig om de geest te wekken die erachter steekt. De geest die erachter steekt blijft dezelfde en de communicatie, natuurlijk, het is heel prettig soms te horen dat je gelijk hebt, ik weet het wel. En het is ook wel eens onprettig om te horen dat je ongelijk hebt. Maar ja, dan is het meestal een geest van mindere rang, tenminste dat denk je dan bij jezelf. Maar, we hebben gegeven wat we konden. Ik geloof dat we ook mogen zeggen van het medium dat dit en werkelijk plichtsgetrouw heeft gegeven wat binnen zijn mogelijkheden lag. En nu het anders gaat, is het misschien goed dat die twee dingen samen vallen.

Hoe het over tien jaar is durf ik u niet te zeggen. Maar op het ogenblik zitten we in de tijd van omwenteling, waarbij alle geestelijke kracht noodzakelijk is om te voorkomen dat er daar dwaasheden gebeuren en de mens toch iets bewuster te maken.